

Työterveyslaitos

Uusia ja ajankohtaisia keuhkojen ammattitautien aiheuttajia Suomessa

 Irmeli Lindström,
keuhkosairauksien el, dos.
22.8.2025

Kuva: Jussi Helttunen

80 VUOTTA
HYVINVOINTIA
TYÖSTÄ

Ammattitauti

Sairaus, joka on todennäköisesti on
pääasiallisesti aiheutunut työympäristön
fysikaalisista, kemiallisista tai biologisista
tekijöistä ja syntynyt työ- tai virkasuhteessa tai
maatalousyrittäjän työssä
Ammattitautilaki ja -asetus

Yksityisyrittäjillä korvauksen saamiseksi tulee olla
vapaaehtoinen ammattitaudin kattava vakuutus.

Ammattitautiluettelo:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150769>

Altistuminen on tapahtunut:

- työssä
- työtekopaikan alueella
- työmatkalla
- ulkopuolisessa työhön liittyvässä
koulutustilaisuudessa

Keuhkojen ammattitauteja

Asbestin aiheuttamia ammattitauteja

Keuhkopussin hyvänlaatuiset muutokset
Asbestoosi
Keuhkosityöpä
Mesotelioma

Muita fibrotisoivia pölykeuhkosairauksia

Kivipölykeuhko
Sekapölykeuhko
Kovametallikeuhko
Talkoosi
Beryllioosi

Keuhkorakkuloiden sairauksia

Allerginen alveoliitti
Toksinen pneumoniitti

Infektiot:

Tuberkuloosi
COVID-19
Invasiivinen pneumokokkitauti

Keuhkoputkien sairauksia

Astma
Keuhkohtaumatauti
Obliteroiva bronkioliitti

Inhalaatiokuumeita

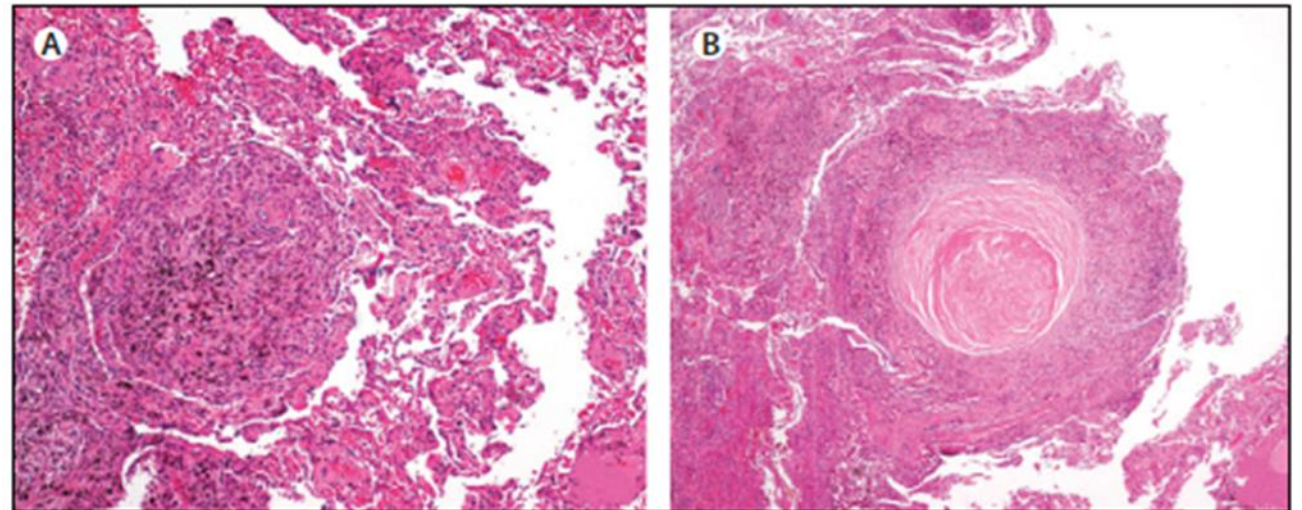
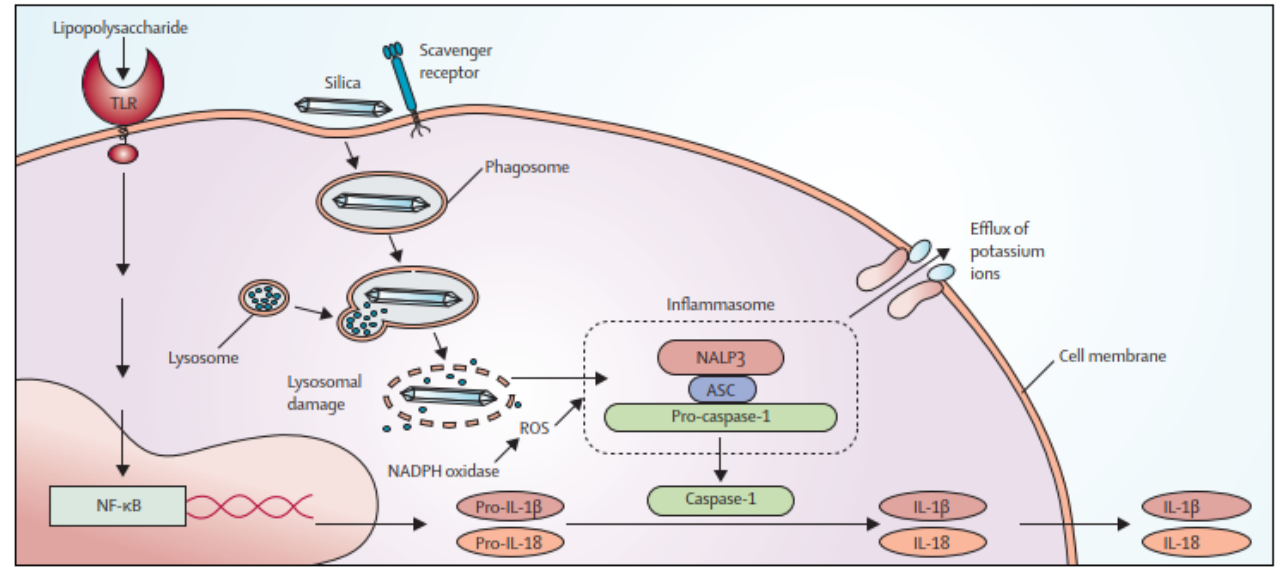
Organic dust toxic syndrome, ODTS
Metallikuume
Polymeerikuume

Sideroosi

Keuhkosityöpä

Silikoosi eli kivipölykeuhko

- Kiteisen piioksidin, yleensä kvartsin aiheuttama fibroottinen keuhkosairaus
- Kvartsin fagosytointi aiheuttaa lysosomaalisen vaurion, NALP3 inflammasomin aktivaation ja sitä seuraavan inflammatorisen kaskadin ja fibroosin
- Silikoottiset nodulukset keuhkoissa sisältävät pölyä sisältäviä makrofageja ja fibroosia

Krooninen silikoosi

- Yleensä vähintään 10 vuoden altistuminen ja 20 vuoden latenssi
- Yleensä oireeton
- Alkuvaiheessa keuhkofunktiot normaalit, myöhemmin restriktiivis-obstruktiivinen heikkeneminen
- HR-TT: Silikoosinodulukset ylälohkopainotteisesti ja kalkkiutuneet hilusimusolmukkeet
- Erotusdiagnostiikka: Sarkoidoosi, tuberkuloosi
- Todettaessa silikoosi, sairastunut ei saa enää altistua kivipölylle

Kvartsipitoisuuksia

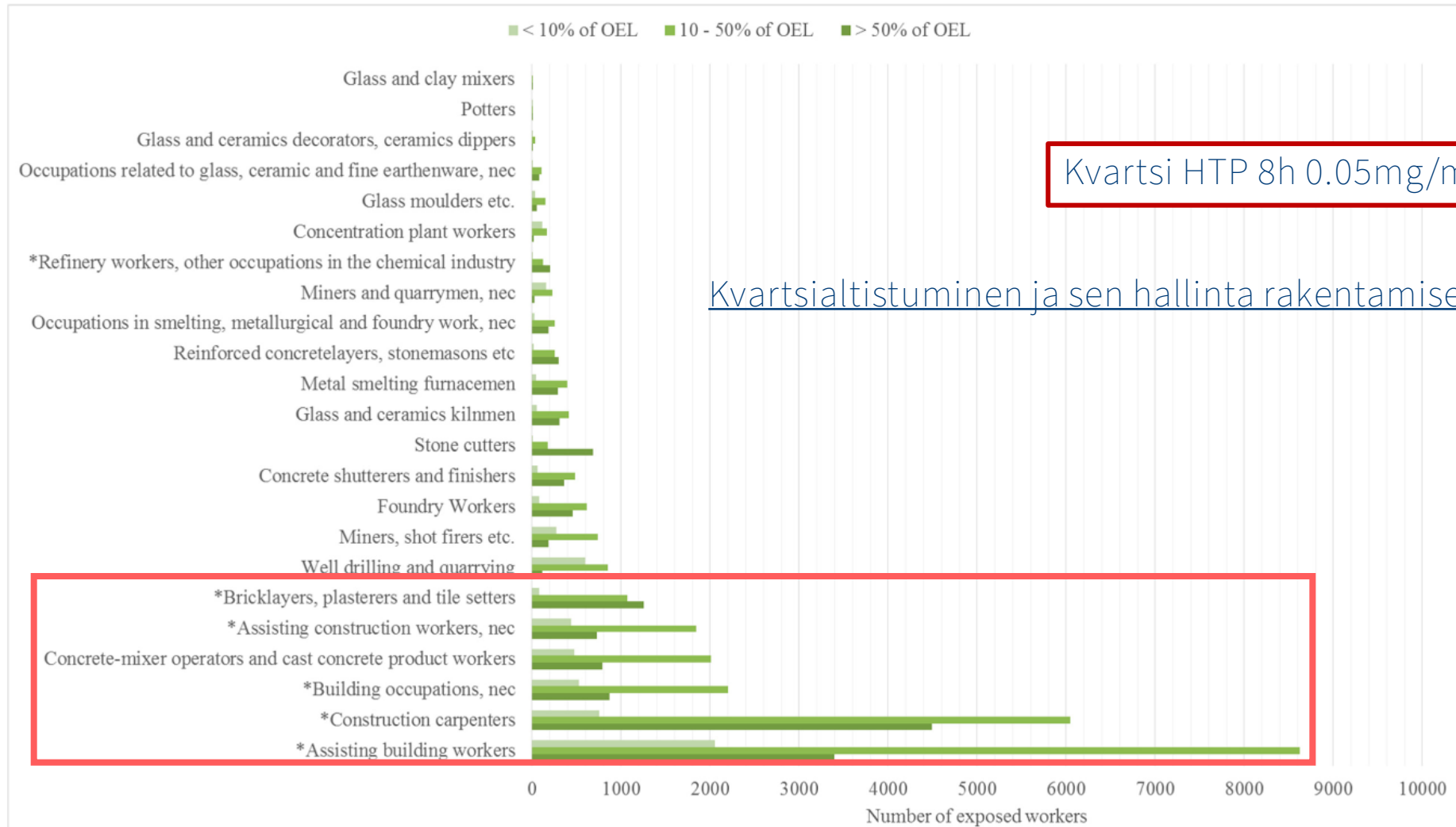
	hiekkakivi	70%	
	betoni/laasti	25-70%	
	kattotiili	30-45%	
	graniitti	25-40%	
	liuskekivi	30%	
	tiili	max 30%	
	kalkkikivi	<2%	
	marmori	<2%	

Kvartsipölylle altistavat työt

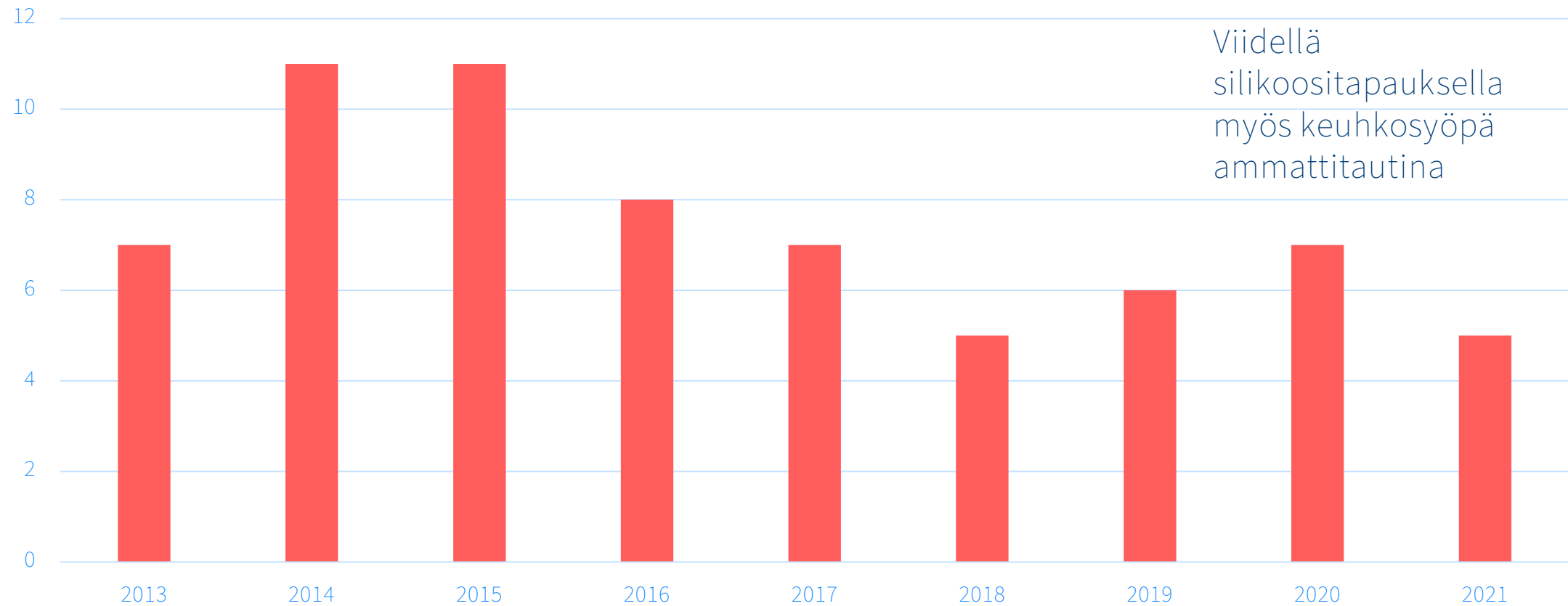
- Valimotyö
- Kaivostyö
- Kivityö
- Louhinta- kivimurskaamo- ja maanrakennustyö
- Hiekkapuhallus
- Lasi- posliini- ja betonituotteiden valmistus
- Rakennusalan työt
- Puristekivitasojen valmistus “Artificial stone”
- Denim-kankaiden kivipesu

Erittäin korkea altistuminen: voi aiheuttaa akuuttia silikoosia

Kvartsialtistumisesta työssä

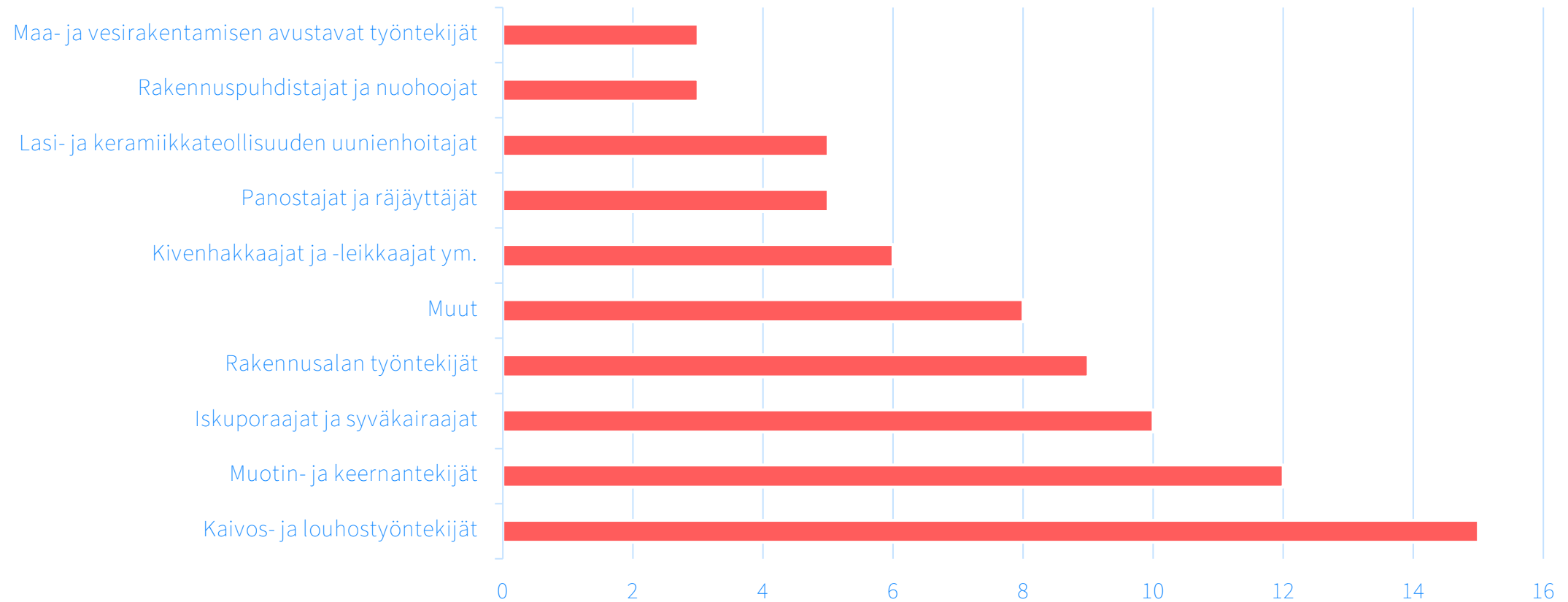

Ammattitaudiksi vahvistetut silikoosit Suomessa 2013-2022, yhteensä 76

Työterveyslaitos: Työperäisten sairauksien rekisteri

Silikoosit 2013-2022: ammatit

Työterveyslaitos: Työperäisten sairauksien rekisteri

Terveystarkastukset kvartsipölylle altistuville

- Terveystarkastukset ovat tarpeen työssä, jossa kvartsipölylle altistumisesta aiheutuu silikoosin vaara. Tällaisia töitä ovat muun muassa murskaamo-, kaivos, valimo-, louhinta- ja kivityö. Rakennusalan töissä altistuminen arvioitava työnkuvan mukaan. Jos työssä kvartsipölypitoisuus on mittauksin pysyvästi todettu olevan alle $0,025 \text{ mg/m}^3$ (<50 % voimassa olevasta työhygieenisestä raja-arvosta 0.05 mg/m^3), silikoosiin sairastumisen riskiä ei todennäköisesti ole.
- Alkutarkastus:
  - thorax-rtg
  - spirometria
  - neuvonta kvartsipölyjen terveysvaikutuksista ja suojautumisesta
  - tupakoinnista vieroituksen ohjaus
- Määräaikaistarkastukset: kuten alkutarkastus, mutta thorax-rtg, vasta kun altistumisen alkamisesta vähintään 10 vuotta.

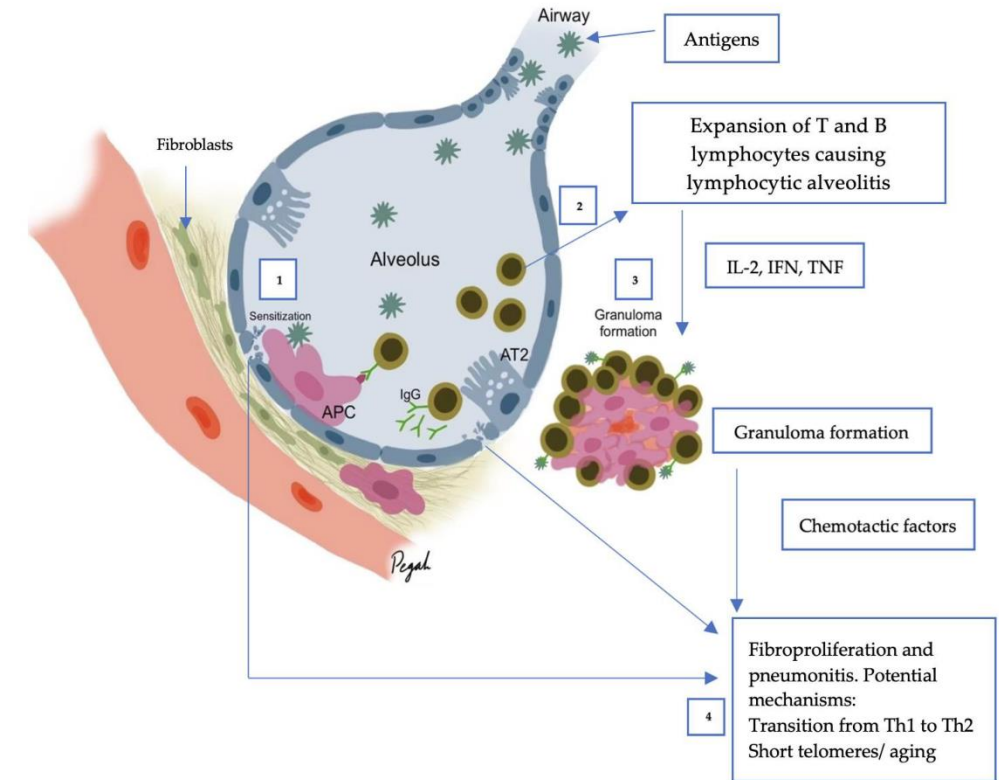
"Tuleeko ajatuksia, aika erikoinen tilanne

27v mies,
atopia,

4v sahallä. 2 ekaa vuotta ok.
tilanne pikkuhiljaa pahentumaan, jos viikonloppu kotosalla,
maanantai hankala.
Sahanpuolella, jossa terpeeni,
huono. olo, ryvittää, henkeä ahdistaa, palelua, särkyä. yön
aikana ohi.
aamulla piesty olo. loppuviikko ok.
Seisokin aikana tilanne ok, sahan käynnistyessä ongelma
tulee.
Moottoroituhenkilön suojain käytössä. ennen puhallin
hävittänyt oireet nyt ei.
Ei keuhkokuvia lähivuosina..."

Allerginen alveoliitti

- IgG-välitteisen immunologisen reaktion kautta syntyvä keuhkokudoksen tulehduksellinen/fibroottinen sairaus.
- Tunnetulle aiheuttajalle altistuneella potilaalla diagnoosiin riittää tyypillinen taudinkuva, keuhkojen tietokonekuvauksen löydös ja BAL-nesteessä todettu lymfocytoosi.
- IgG-vasta-aineiden määrittämisellä pyritään tunnistamaan aiheuttava antigeeni.
- Aiheuttajaa ei tunnisteta 30-50%:ssa tapauksista

Dabiri M. et al. Hypersensitivity Pneumonitis: Diagnostics (Basel). 2022 Nov 20;12(11):2874

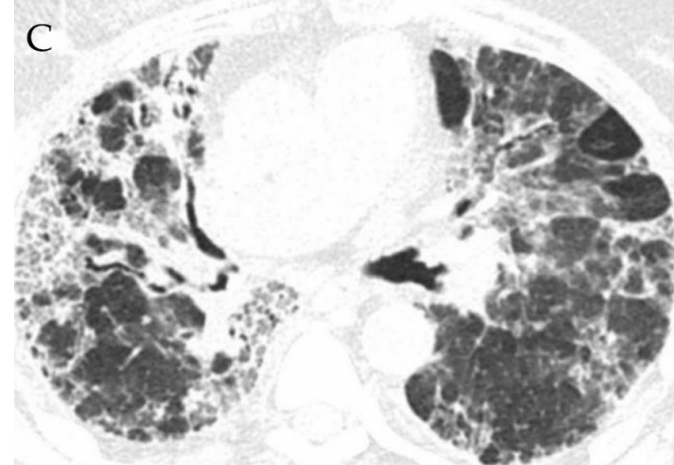
Ei-fibrotisoiva

- Äkillisempi alku.
- Yskä, hengenahdistus, kuume ja lihassärky 4-8h altistumisen jälkeen.

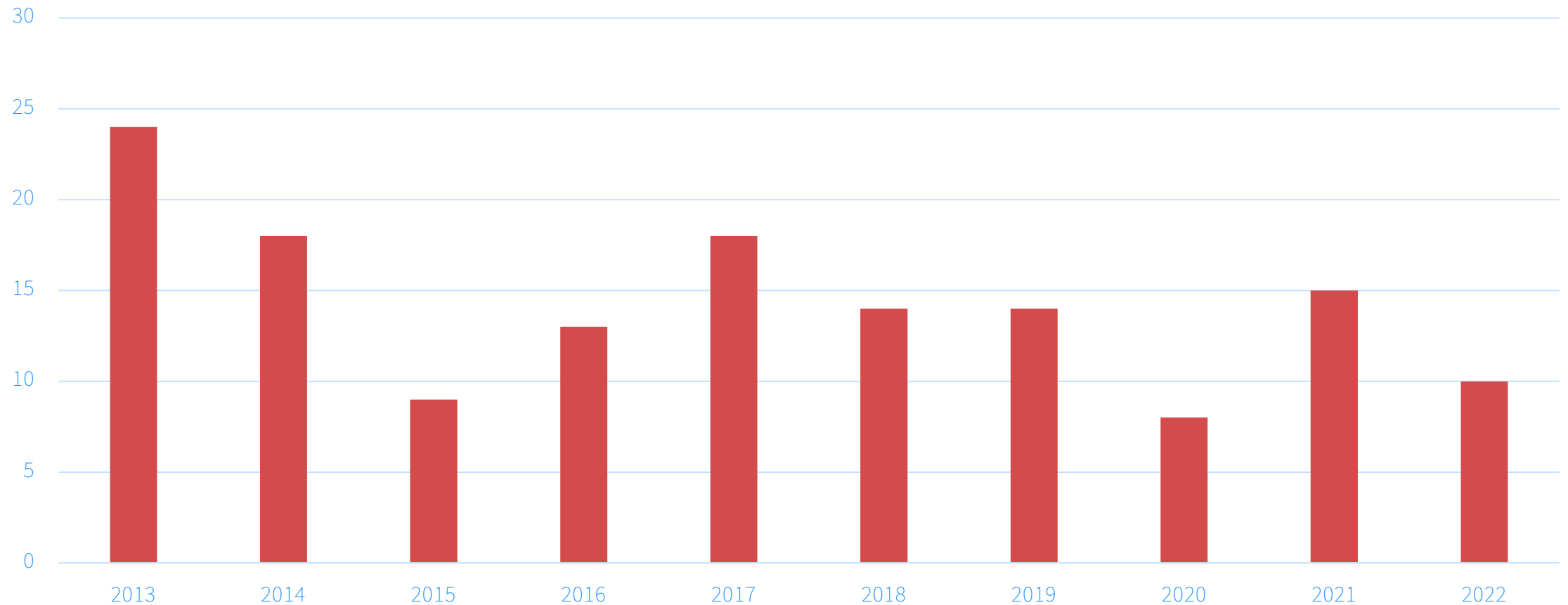
Fibrotisoiva

- Hitaampi alku.
- Yskä, rasituksen siedon heikkeneminen, **laihtuminen**, iltalämpöily ja joskus veriyskä.
- Tavallisempi iäkkäämmillä ja tilanteissa, joissa aiheuttajaa ei tunnistettu.

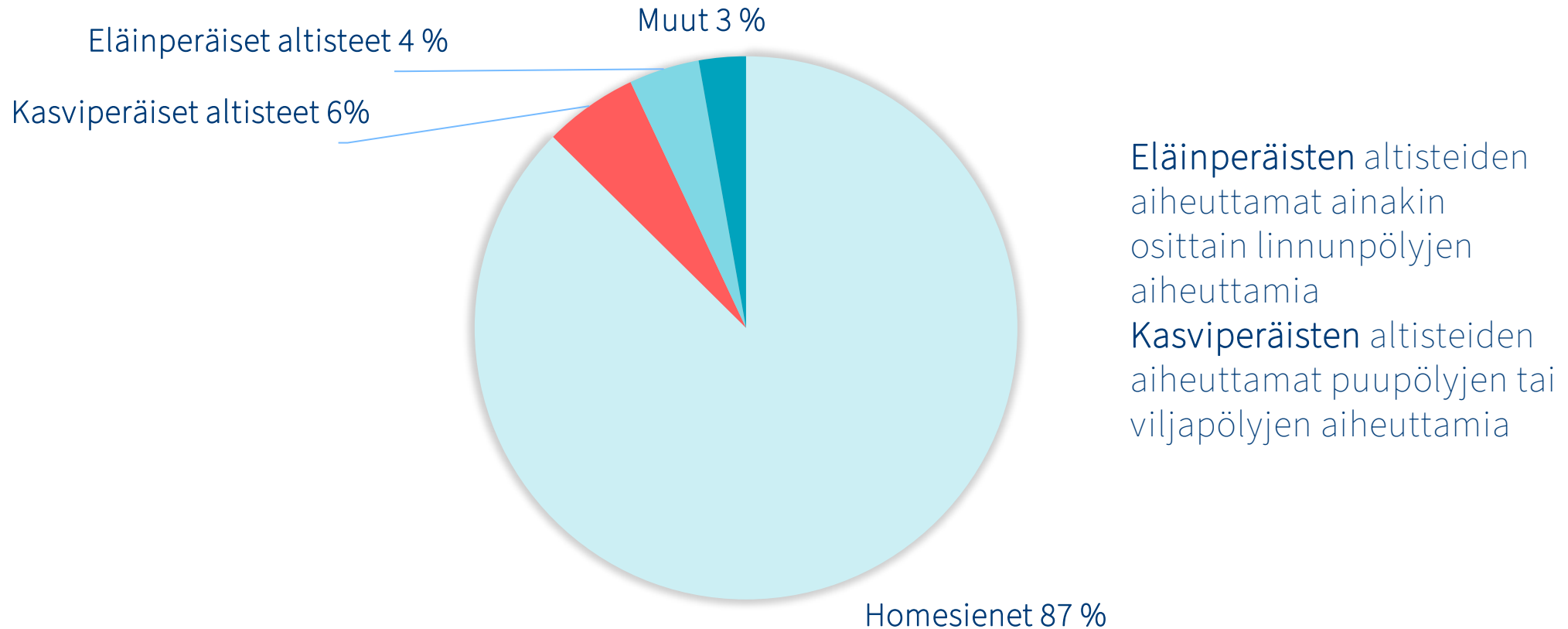

Raghu et al: Diagnosis of Hypersensitivity Pneumonitis in Adults. An Official ATS/JRS/ALAT Clinical Practice Guideline. Am J Respir Crit Care Med. 2020 Aug 1;202(3):e36-e69

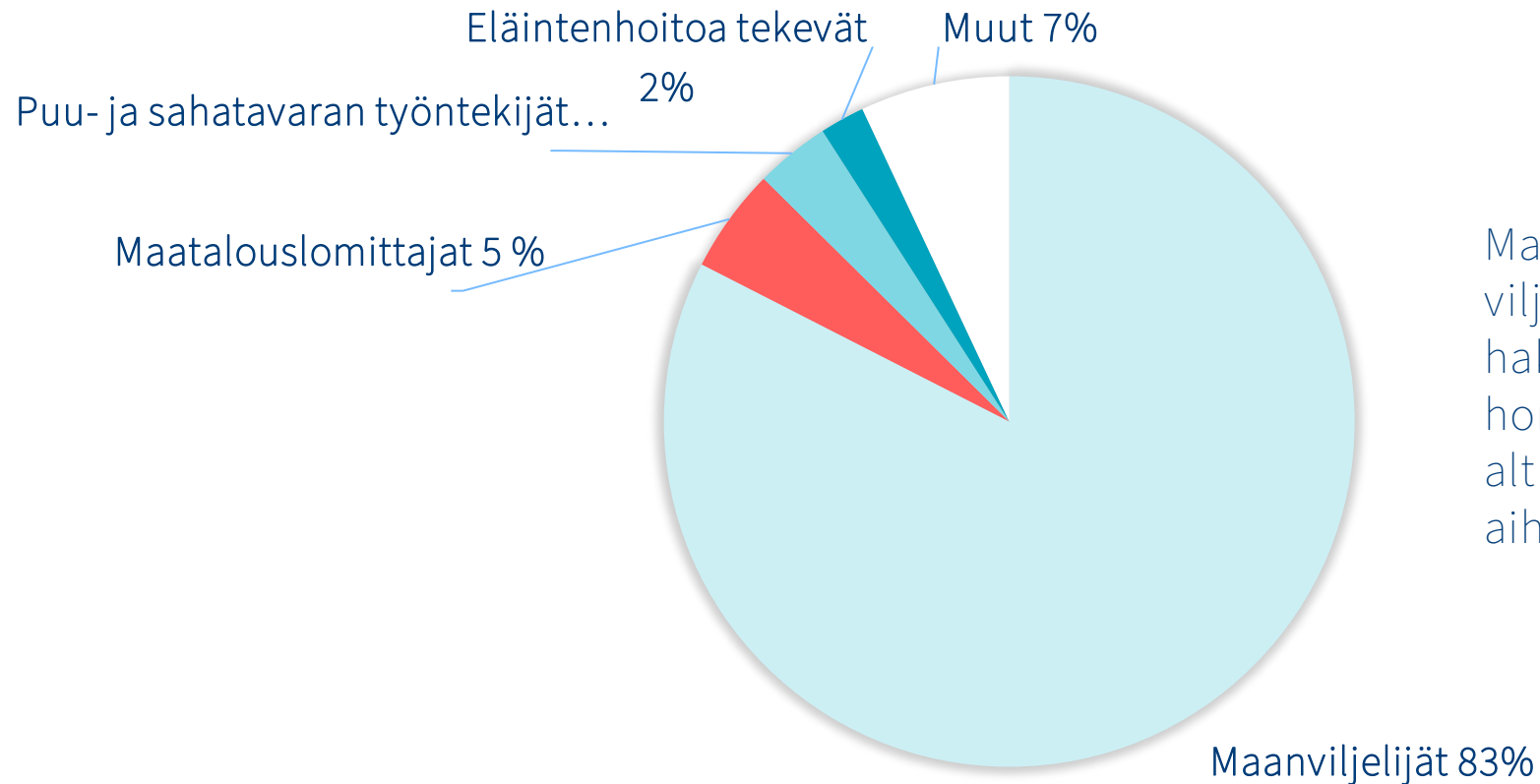
Ammattitaudiksi vahvistetut allergiset alveoliitit Suomessa 2013-2022, yhteensä 143

Allergisten alveoliitit 2013-2022: aiheuttajat

Allergisten alveoliitit 2013-2022: ammatit

Maataloustyössä homeisen viljan ja heinän lisäksi hakelämmitykseen liittyvä homeiselle puutavaralle altistuminen on tärkeä aiheuttaja!

Raportoituja allergisen alveoliitin aiheuttajia (15)

Altistumisen lähde	Antigeeni
Mikrobit	
Ilmankostuttimen, porealtaan, suihkun, höyrysilitysraudan vesi	Thermomycetes-, Aspergillus-, Penicillium-, Cladosporium- ja Pseudomonas-lajit, Sphingobacterium siritivorum
Jauhot ja leivontahiiva	Saccharomyces cerevisiae
Juuston homepöly	Penicillium-lajit
Mallasohra	Aspergillus-lajit
Heinät	Saccharomyces, Aspergillus-lajit
Kasvihuoneen kasvuaines	Aspergillus- ja Penicillium-lajit
Sienimön sienet ja kompostiaines	Siitake-, bunashimeji- ja shimejisienet, termofiiliset aktinomykeetit
Puupöly	Cryptostroma corticale, Aureobasidium pullulans
Kasvikset	Aspergillus- ja Penicillium-lajit
Biojäte	A. fumigatus, Saccharipolyspora rectivirgula, termofiiliset aktinomykeetit
Turve	Penicillium- ja Monocillium-lajit
Vesipohjainen metallintyöstöneste	Mykobakteerit, Bacillus-, Trichophyton- ja Penicillium-lajit
Puhallinsoittimet	Mykobakteerit, Exophiala phaeomuriformis, Purpureocillium lilacinum, Fusarium-lajit
Eläinperäiset aiheuttajat	
Lintujen ulosteet (kyyhky, undulaatti, kakadu, kalkkuna)	Lintujen seerumin ja ulosteiden proteiinit
Kalan liha	Kalan proteiinit
Eläinten turkki ja hilse	Eläinten proteiinit
Kemialliset aiheuttajat	
Polyuretaanivaaho, liima, maali, muovi, kovete, lakka	Isosyanaatit, happoanhydritit

Kysely allergisen alveoliitin aiheuttajista

Tätä kysely haastattelemalla potilasta.

1. Onko lähiympäristössäsi seuraavia eläimiä tai eläinperäisiä materiaaleja?

Lintuja kotieläiminä tai tarhassa	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Lintujen ulosteille altistuminen lähiympäristössä	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Turkisten käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Untuvan käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Kalan käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Muut eläimet, mitä?	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei

2. Onko mahdollista altistumista orgaanisille pölyille eli säännöllisesti seuraavia tilanteita

Puutavaran jalostus tai sahatyö	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Viljojen, heinien, olkien, käsittely tai varastointi	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Eläinten rehujen tai kuivikkeiden käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Kasvihuonetyöskentely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Sieniviljely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Hakelämmitys	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Turpeen käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Mullan, kompostin tai biojätteen käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Maltaiden käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Juuston valmistus	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Jauhojen ja hiivan käsittely	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei

3. Onko lähiympäristössäsi tai käytätkö itse seuraavia

Ilmankostutin	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Poreallas, palju tai uima-allas	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Koristesuihkulähde	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Kosteusvaurio tai homeen haju	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Höyrysilitysrauta	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Metallintyöstökoneita, joissa vesipohjainen metallintyöstöneste	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Puhallinsoittimet	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei
Isosyanaatteja sisältävät tuotteet (esim. polyuretaanivaaho, liimat, maalit, kovetteet)	☐ Kyllä, työssä	☐ Kyllä, vapaa-ajalla	☐ Ei

4. Onko ammattisi jokin seuraavista

Maanviljelijä tai maatalouslomittaja	☐ Kyllä	☐ Ei
Kasvihuonetyöntekijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Sienimötyöntekijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Sahatyöntekijä/puuseppä	☐ Kyllä	☐ Ei
Maalari/pintakäsittelijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Koneistaja	☐ Kyllä	☐ Ei
Jäteauton kuljettaja tai jätteiden käsittelijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Elintarviketyöntekijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Muusikko	☐ Kyllä	☐ Ei
Kirjapaino- tai paperityöntekijä	☐ Kyllä	☐ Ei
Muovityöntekijä	☐ Kyllä	☐ Ei

Ammattiastma

Työ on todennäköisesti ja
pääasiallisesti aiheuttanut astman

n.60 uutta diagnoosia
vuodessa

Herkistymisen
aiheuttama astma

Ärsytyksen
aiheuttama astma

Kertaluontoinen
erittäin runsas
altistuminen

Toistuva runsas
altistuminen

HERKISTYMISEN AIHEUTTAMA AMMATTIASTMA

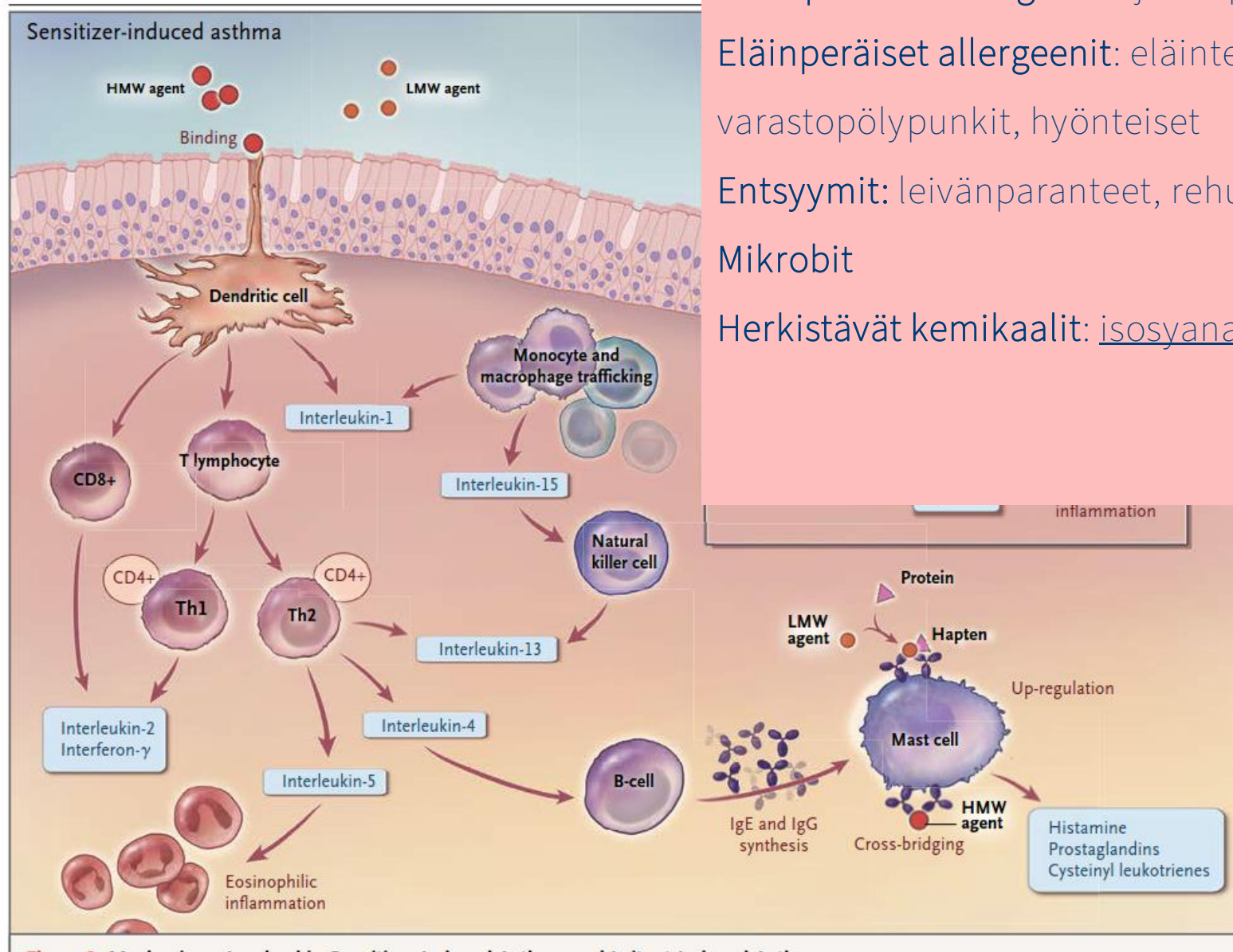
Kasviperäiset allergeenit: jauhöpölyt ym.

Eläinperäiset allergeenit: eläinten hilse ja virtsaproteinit, varastopölypunkit, hyönteiset

Entsyymit: leivänparanteet, rehut, entsyymitehtaat

Mikrobit

Herkistävät kemikaalit: isosyanaatit, akrylaatit, hiusvärit yms.

Astma voi kehittyä matalillakin altistus-tasoilla

ÄRSYTYKSEN AIHEUTTAMA AMMATTIASTMA

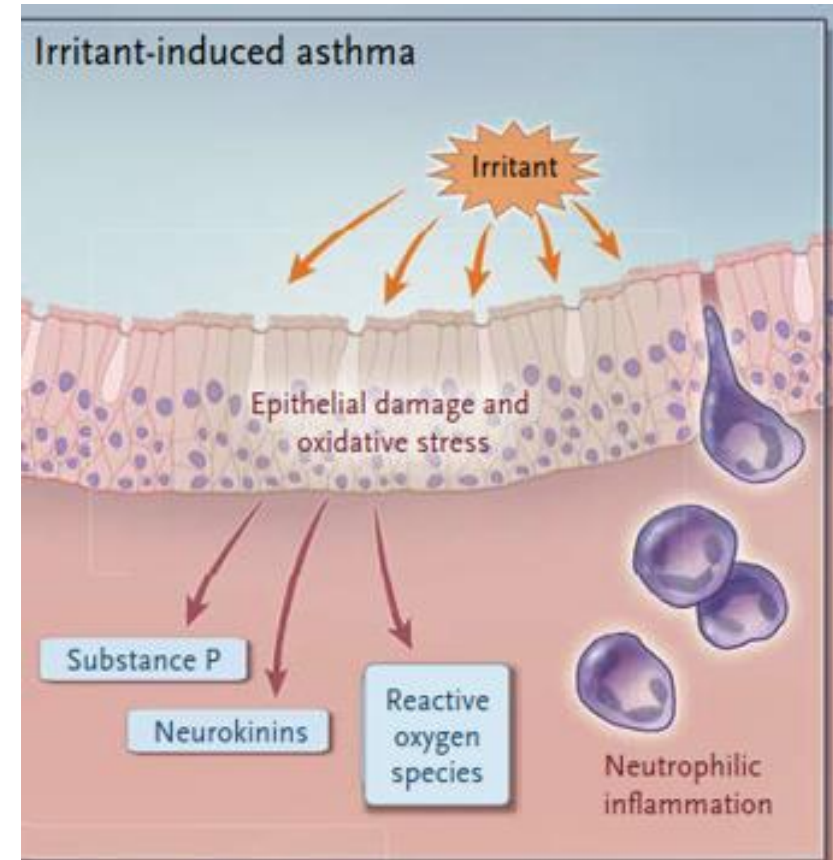
Hapot: rikkihappo, suolahappo, typpihappo...

Emäkset: natrium- ja kaliumhydroksidi, ammoniakki

Kaasut (kloori, rikkivety, rikkidioksidi, palokaasut ja muut seokset)

Hapettavat aineet (vetyperoksidi, otsoni)

Epäorgaaniset happamat tai emäksiset pölyt: sementti, poltetu kalkki (CaO)

n. HTP-tason ylittävä
pitoisuus

Tarlo S et al NEJM 2014: 370(7):640-9

TTL ammattiastmat v. 2024: herkistävät kasvi- ja eläinperäiset aiheuttajat

○ Vehnäjauho, 6 kpl	Leipuri/kondiittori 4, pizzeria työntekijä 2
○ Lehmän epiteeli, 6 kpl	Lehmätilallinen, maatalouslomittaja
○ Ohra, 2kpl	Yhdistelmäajoneuvon kuljettaja, maanviljelijä
○ Maito 1kpl,	Tuotantotyöntekijä
○ Varastopölypunkki, 3 kpl	Maataloustyöntekijä
○ Rotta, 1kpl	Väitöskirjatutkija
○ Torjuntaeliö, 1kpl	Kasvihuonetyöntekijä
○ Psyllium, 1kpl	Leipomotyöntekijä

HANKE

Gluteenittomien raaka- aineiden aiheuttamien allergisten sairauksien ehkäisy työpaikoilla

Gluteenittomien proteiinipitoisten raaka-aineiden eli esimerkiksi tattarin, riisijauhon, ja psylliumin käyttö lisääntyy. Kartoittamme hankkeessa gluteenittomissa leipomoissa työskentelevien pölyaltistumista, hengitystieoireita ja allergioita sekä jauhopölyn sisältämiä allergisoivia aineita. Laadimme ohjeet turvalliseen työskentelyyn gluteenittomassa leipomossa ja toimintamallin työterveyshuolloille.

TTL ammattiastmat v. 2024: herkistävät kemikaalit

○ HDI-Isosyanaatti, 3 kpl	Automaalari 2, muovityöntekijä
○ MDI-Isosyanaatti, 3 kpl	Kirvesmies 2, levyseppähitsaaja
○ Tumma hiusväriaine, 1kpl	Opiskelija

TTL: ammattiastmat 2024 ärsytysastmat

Ärsytysastma, äkillinen. Yhteensä 2 kpl

- Etyleenidiamiini, 1kpl Bioanalyytikko
- Typpihappo, 1kpl Turvallisuustyöntekijä

Ärsytysastma, toistuva. Yhteensä 7 kpl

- Ammoniakki, 4kpl Maataloustyöntekijä
- Formaldehydi, 1kpl Paperikoneen hoitaja
- Rikkihappo, 1kpl Bioanalyytikko
- Rikkivety (ammoniakki), 1kpl Sikalayrittäjä

[Suojaudu oikein, estä ammattiastma \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Äritystasman ehkäisy teollisuudessa

Altistuminen voimakkaasti ärsyttävillä aineilla lisää hengitystiesairauksien riskiä. Pahimmassa tapauksessa altistuminen voi johtaa ns. ärsytysastman eli ärsytyksen aiheuttaman ammattiasman kehittymiseen. Voimakkaasti ärsyttäviä aineita ovat mm. hapot, emäkset ja peroksidit. Hankkeessa selvitämme työntekijöiden oireita ja altistumista hengitysteitä ärsyttävillä aineilla riskialoilla, esimerkiksi kaivos-, metalli-, kemian- ja elintarviketeollisuudessa. Tavoite on ehkäistä ärsyttävien aineiden aiheuttamia hengitystiesairauksia ja parantaa työkykyä.

RAPID COMMUNICATION

Outbreak of invasive pneumococcal disease among shipyard workers, Turku, Finland, May to November 2019

Marius Linkevicius^{1,2}, Veronica Cristea^{3,4}, Lotta Siira¹, Henna Mäkelä³, Maija Toropainen¹, Marjaana Pitkäpaasi³, Timothee Dub³, Hanna Nohynek³, Taneli Puumalainen³, Esa Rintala⁵, Merja E. Laaksonen⁵, Thijs Feuth^{6,7}, Juha O. Grönroos⁸, Jutta Peltoniemi⁹, Heikki Frilander¹⁰, Irmeli Lindström¹⁰, Jussi Sane³

► Epidemiol Infect. 2025 Feb 3;153:e32. doi: [10.1017/S0950268824001870](https://doi.org/10.1017/S0950268824001870)

Second reported outbreak of pneumococcal pneumonia among shipyard employees in Turku, Finland, August–October 2023: a case–control study

[Wioleta Kitowska](#)^{1,3,}, [Ana Cristina Gonzalez-Perez](#)^{2,3}, [Joana Sequeira Neto](#)^{1,3}, [Mari Kanerva](#)⁴, [Heikki Kaukavuori](#)⁵, [Irmeli Lindström](#)⁶, [Heikki Frilander](#)⁶, [Timothée Dub](#)³, [Lotta Siira](#)³; Pneumococcal Shipyard Outbreak Team*

Comparison of cases reported in the 2019 and 2023 pneumococcal disease shipyard outbreaks, Turku, Finland (n = 51)

Characteristic	2019, n = 37 ^a	2023, n = 14 ^a	p-value
Occupational health check before work	14 (50%)	6 (55%)	>0.9 ^c
Unknown	9	3	
Main task			0.2 ^c
Welder	4 (14%)	4 (36%)	
Other	24 (86%)	7 (64%)	
Unknown	9	3	
Time spent welding			0.7 ^d
1–2 h/day	3 (11%)	2 (18%)	
3–5 h/day	3 (11%)	1 (9%)	
More than 5 h/day	2 (7%)	2 (18%)	
Not applicable/does not weld	19 (70%)	6 (55%)	
Unknown	10	3	
Work environment			0.2 ^d
Indoors or mainly indoors	16 (57%)	9 (82%)	
Outdoors or mainly outdoors	1 (4%)	1 (9%)	
Both	11 (39%)	1 (9%)	
Unknown	9	3	
Work sector			0.008 ^d
Only wet dock	25 (93%)	6 (55%)	
Only dry dock	0 (0%)	3 (27%)	
Multiple sectors	2 (7%)	2 (18%)	
Unknown	10	3	

Kitowska
W,.
Epidemiol
Infect. 2025
Feb
3;153:e32

Kun epäily ammattitaudista herää...

- Kuvaa altistuminen, sairauden kulku ja tutkimustulokset
- Lähetä sairauskertomuskopiot työnantajan tapaturmavakuutusyhtiölle ja työterveyshuoltoon
- Tee E-lausunto vain, jos vakuutusyhtiö pyytää
- Kirjoita tarvittavat A-todistukset ja B-lausunnot normaaliin tapaan selvitysten ollessa kesken.
- Tee ilmoitus ammattitaudista ja ammattitautiepäilystä työsuojeluviranomaiselle.
<https://www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/asiointi/luvat-ja-ilmoitukset/ammattitauti>
- Tee tarvittaessa lähete Työterveyslaitokselle Helsinkiin tai alueellisille työlääketieteen pkl

Kysy!!!

Voiko keuhkosairauden taustalla olla työhön tai ympäristöön liittyvä aiheuttaja?

Uusia aiheuttajia voi tulla esiin modernissakin teollisuudessa

Ota yhteyttä Työterveyslaitoksen lääkäreihin!

Osoite: Työterveyslaitos

Työlääketieteen klinikka

PL 40

00032 Helsinki

<https://www.ttl.fi/palvelu/ammattitauti-tutkimus/>

Työlääketieteen klinikan
asiantuntija vastaa
030 474 3300
(ma-pe) klo 9-14

Miksi työperäisiä sairauksia kannattaa tutkia?

1. Potilas saa **ammattitautiin** liittyvät **korvaukset** tapaturmavakuutusyhtiöltä
2. Potilaan **ennusteeseen** voidaan vaikuttaa kun aiheuttaja tunnistetaan ja altistuminen loppuu
3. Voidaan **estää muiden** työntekijöiden **sairastuminen**
4. Voidaan **tunnistaa uusia aiheuttajia** ja parhaimmillaan estää maailmanlaajuisia epidemioita

Työterveyslaitos

Kiitos

 HYVÄÄ
TYÖPÄIVÄÄ!

Lisää asiaa työelämästä? Seuraa Työterveyslaitosta somessa ja vieraile verkkosivuillamme ttl.fi. Muista myös tilata uutiskirjeemme!

